December 2009
FAKTA
om miljöskydd

Bättre vattenstatus med hjälp av förvaltningsplaner

TAPIO HEIKKILÄ

Regionala förvaltningsplaner har nu utarbetats i alla EU-länder för första gången. Planerna har som mål att yt- och grundvattnens status ska vara god år 2015.

I sju förvaltningsplaner för finska fastlandet granskas vattnens tillstånd och den belastning som vattnen utsätts för liksom viktiga vattenvårdsfrågor inom förvaltningsområdet. Dessutom fastställs miljömålen och de åtgärder som behövs för att nå dem, kostnaderna och vem som huvudsakligen ansvarar för åtgärderna.

Största delen av Finlands inlandsvatten har i dag utmärkt eller god ekologisk status.

Circa 40 procent av de granskade älvsträckorna och circa 60 procent av kustvattnen har måttlig, otillfredsställande eller dålig status. Sjöarnas status är bättre.

Av grundvattnen har endast två procent av de grundvattenområden, som är viktiga och lämpliga för vattenförsörjning, klassificerats ha dålig status. Trots detta har mänsklig aktivitet inom ca 500 grundvattenområden uppskattas medföra betydande risker.

Finlands mest omfattande utvecklingsprojekt för vatten

- Förvaltningsplaner för sju olika områden har utarbetats för det finska fastlandet. Av dessa är två gemensamma internationella vattenvårdsområden med Sverige och Norge. Åland svarar för verkställandet av EU:s vattenpolitik inom sitt eget vattenförvaltningsområde.
- Förvaltningsplanerna bereddes inom de regionala miljöcentralerna i en bredbasig växelverkan med olika aktörer och intressentgrupper.
- Planeringen omfattar nu en stor del av Finlands vatten. Mindre ytvatten kartläggs i samband med nästa planeringsperiod.
- I planerna har nästan alla kustvatten klassificerats, liksom sjöarna på mer än 5 km^2 och älvar med ett avrinningsområde på mer än 200 km^2.
- När det gäller grundvattnen kartläggs de grundvattenområden som används och är lämpliga för vattenförsörjning.
- Planerna ses över med sex års intervaller.

Planerna blev färdiga i december 2009

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Faktabladet FAKTA om miljöskydd har publicerats av miljöministeriet
PB 35, 00023 STATSRÅDET
www.miljo.fi

Lantbrukets näringsbelastning är den största utmaningen

Åtgärder för att effektivera vattenvården behövs inom alla sektorer som belastar och förändrar vattnen. Den största utmaningen är att minska näringsbelastningen från lantbruket som bidrar till övergödningen. För att nå målen strävar man efter minskad användning av gödsel, ökad mängd täckgröda, våtmark och skyddszoner samt effektiverad användning av boskapsspillning.

Samhällenas vattenvård förbättras genom att avloppsnäten byggs ut och med hjälp av nya överföringsledningar för avloppsvatten. Skogsbrukets vattenvård förbättras bl.a. genom effektivare vattenvårdsplanering. I Österbotten krävs särskilda åtgärder för att hantera den sura jordmånen. Ställvis förutsätts också restaureringsåtgärder för att uppnå en god status för vattnen. Riskerna för förorening av grundvattnen elimineras t.ex. genom att förorenade markområden återställs.

Staten och kommunerna främjar genomförandet av åtgärderna inom ramen för budgetanslagen. En del av de föreslagna åtgärderna är frivilliga och förverkligandet av dem förutsätter beredskap och intresse inom EU, statsförvaltningen, kommunerna, och bland verksamhetsutövare och enskilda medborgare.

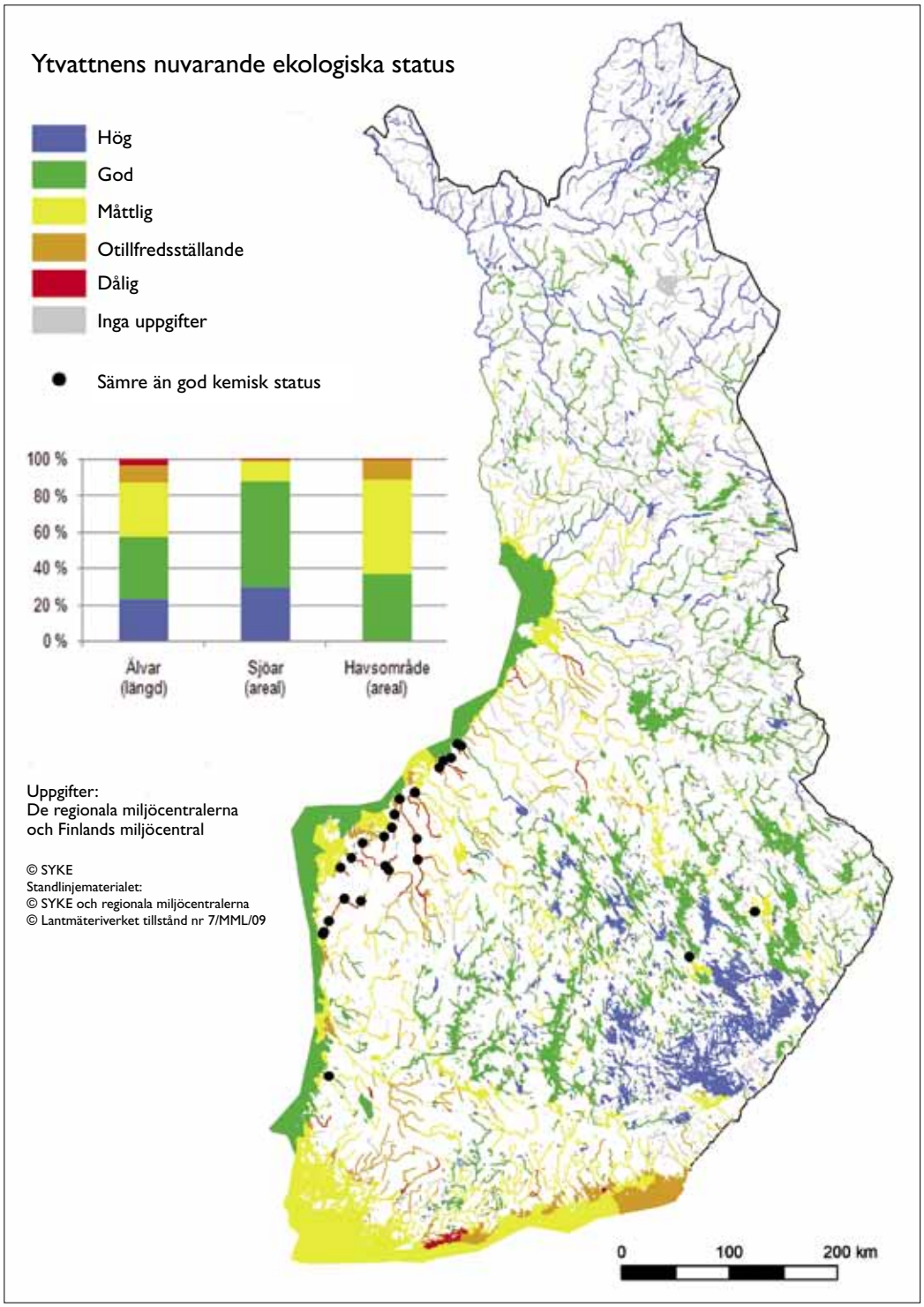

Noggrant inriktade tilläggsåtgärder

De årliga vattenvårdskostnaderna uppgår årligen till ca 1,5 miljarder euro.

Tilläggsåtgärderna som föreslås i förvaltningsplanerna ökar kostnaderna med ca 15 procent. Tilläggsåtgärderna verkställs där de behövs för att vattnen ska uppnå en god status eller för att upprätthålla god status.

Exempel på tilläggsåtgärder inom vattenvården

- Kontroll och effektiverad kontroll av lantbrukets näringsutsläpp (ca 65 % respektive 5 % av åkerarealen)
- Ökad täckgröda (ca 20 % av åkerarealen) och fördubbling av mängden reglerbar dränering
- Lantbrukets skyddszoner (12 000 hektar) och våtmarker (1 600 st)
- Utveckling av regleringen i ca 60 vattendrag
- Minskning av negativa effekter av skogsbrukets erosion och iståndsättningsdikning (5 400 vattenskyddskonstruktioner)
- Restaurering av eutrofierade sjöar och havsvikar (550 objekt)
- Planering eller förverkligande av förbättrade vandringsmöjligheter för fisk (för ca 150 objekt) och restaurering av livsmiljöer i strömmande vatten (120 objekt)
- Beredning eller granskning av planer för skydd av grundvattnet (ca 300 grundvattenområden) och främjande av verkställandet av planerna
- Effektivering av rådgivningen inom vattenförsörjning och avlopp i glesbygden

Hur kan målen uppnås?

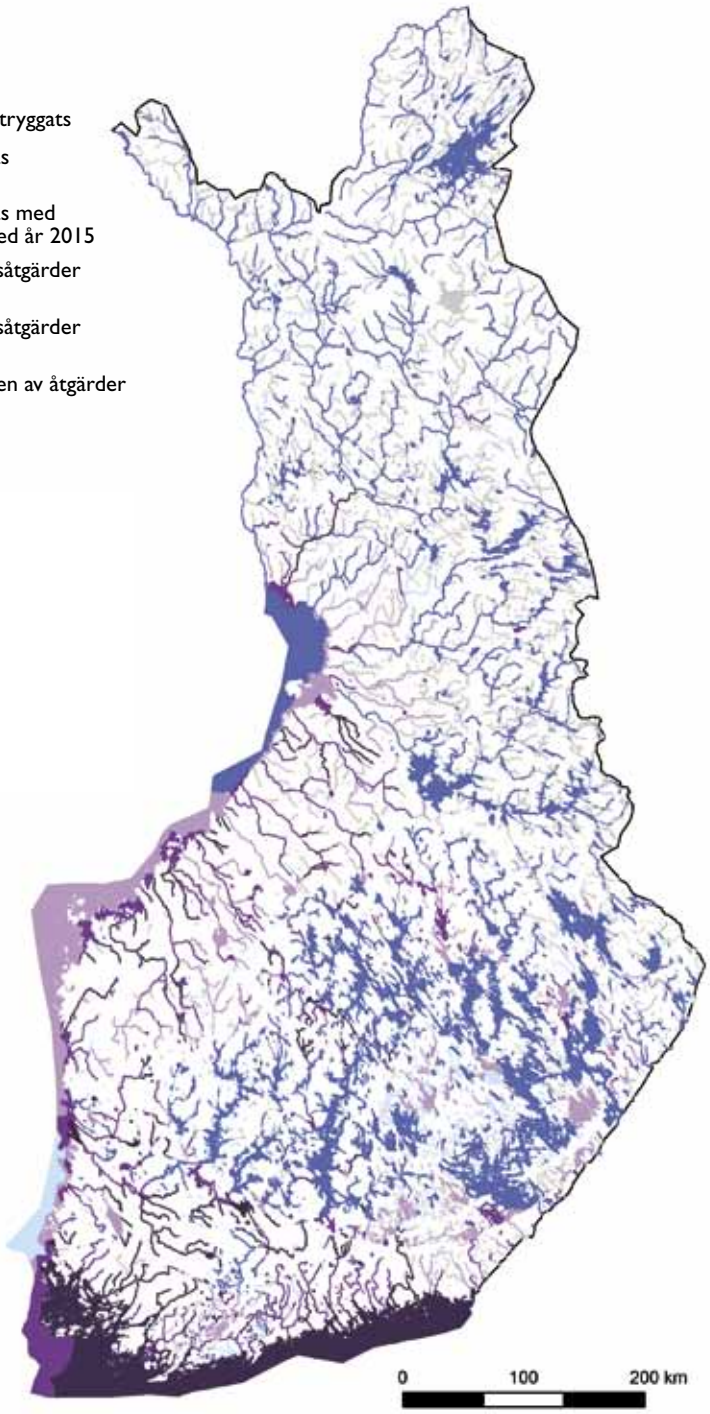

Uppgifter:
De regionala miljöcentralerna och Finlands miljöcentral

© SYKE
Standlinjematerialet:
© SYKE och regionala miljöcentralerna
© Lantmäteriverket tillstånd nr 7/MML/09

Ambitiösa men realistiska mål

Målet för vattenvården är att vattnens tillstånd inte ska försvagas och att vattnen år 2015 har åtminstone god status.

Den tid som getts för att uppfylla miljömålen har i vissa fall förlängts till år 2021 eller 2027.

Enligt förvaltningsplanerna kan en god status tryggas eller uppnås i över 90 procent av den granskade sjöarealen och i ca 70 procent av älvsträckorna före år 2015.

Kustvattnens tillstånd förbättras långsammare, men avsikten är att de senast år 2027 ska ha god status. Med några undantag uppskattas nästan alla grundvatten uppnå god status före år 2015.

Mest tilläggstid för att nå målen behövs i vatten-förvaltningsområdena Kumo älv-Skärgårdshavet-Bottenhavet samt Kymmene älv -Finska viken.

Tilläggstid behövs eftersom det inte finns tillräckligt effektiva metoder eller styrmetoder inom alla sektorer för att minska inverkan på vattnen. Dessutom syns åtgärdernas effekter, särskilt i stora vatten och i grundvattnet, först efter en längre tid.

Alla gynnas av förbättrad vattenkvalitet

Rena vattendrag ökar möjligheterna till rekreation och fiske och ökar trivseln i vår boendemiljö. Förutsättningarna för turism och fritidsboende förbättras när hälsorisker som alger för med sig avtar, när stränder och fångstredskap blir mindre slemmiga och de estetiska olägenheterna minskar.

Även kommuner och näringsidkare drar fördel av renare vattendrag.

Genom åtgärderna garanteras att dricksvattnet är tryggt att använda och det är också möjligt att uppnå besparingar i kostnaderna för hanteringen av vatten. Återinförsel av vandringsfisk och andra levande organismer i förändrade vatten ökar användningsmöjligheterna.

Rena vattendrag – bättre miljö

MÅLÅRET 2015

Grundvattnens nuvarande status och riskområden

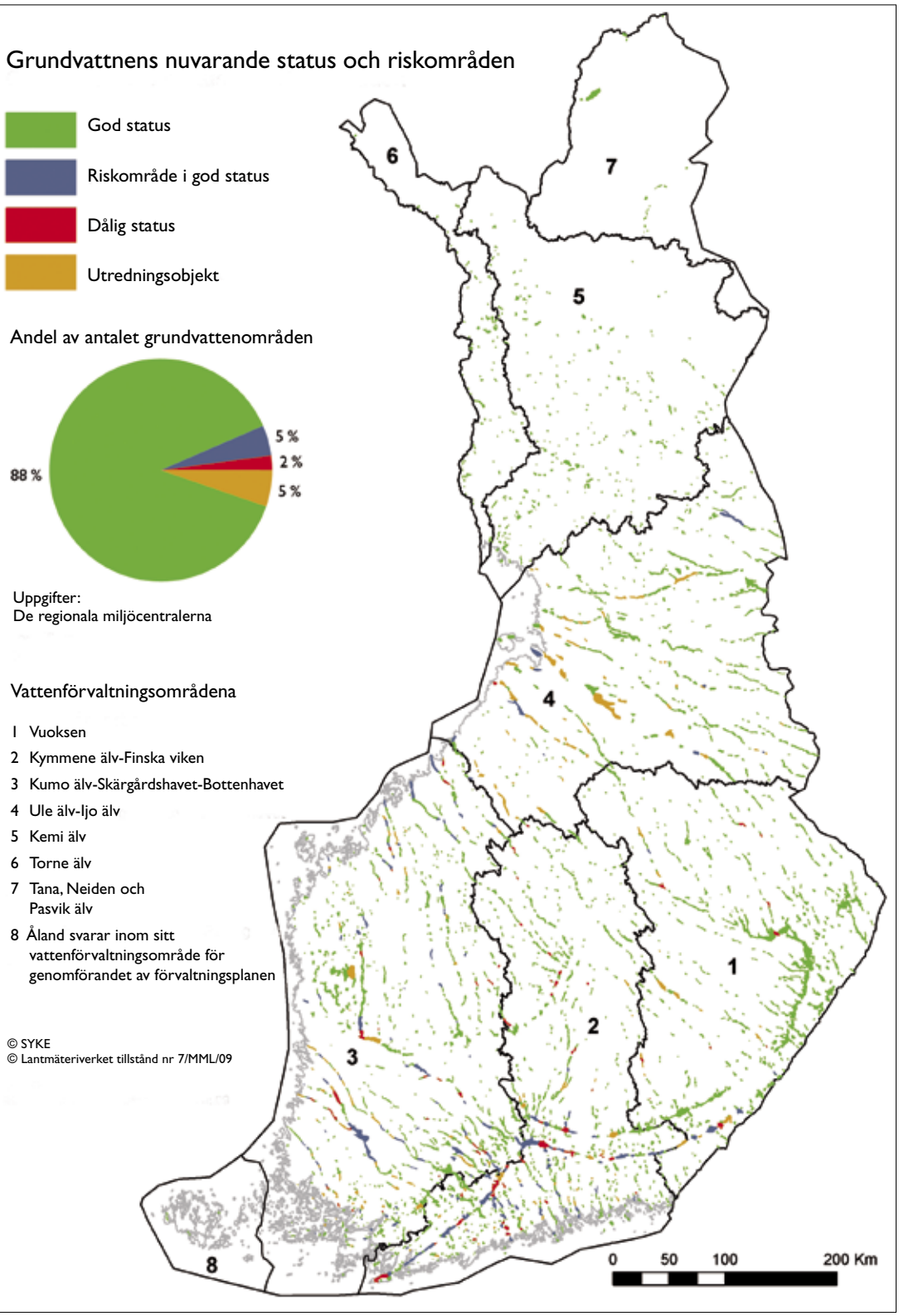

Närmare information

Förvaltningsplanerna finns samlade på
www.miljo.fi/vattenvardforvaltning

Samordnare för vattenförvaltningsområdena

Hydrobiolog
Pertti Manninen
1. Vuoksen vattenförvaltningsområde
tfn 0400 595 562

Miljöingenjör
Mauri Karonen
2. Kymmene älvs-Finska vikens vattenförvaltningsområde
tfn 0400 291 704

Specialsakkunnig
Liisa Maria Rautio
3. Kumo älvs-Skärgårdshavets-Bottenhavets vattenförvaltningsområde
tfn 0400 565 471

Biolog
Anne Laine
4. Ule älvs-Ijo älvs vattenförvaltningsområde
tfn 040 554 5689

Överinspektör
Pekka Räinä
5. Kemi älvs och 6. Torne älvs och 7. Tana, Neiden och Pasvik älvs vattenförvaltningsområde
tfn 040 570 2389

Miljöministeriet:

Konsultativ tjänsteman
Hannele Nyroos
tfn 050 572 6358

E-post:
förnamn.efternamn@ymparisto.fi